

Motion till riksdagen 2021/22:3488

av **Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M)**

Plan för att skydda dricksvatten och avlopps försörjningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör upparbetas en ny typ av strategisk plan för lagerhållning av nödvändiga kemikalier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Coronakrisen har gett en tydlig bild av bristerna inom svensk beredskap. Men det är inte första gången vi varnas. Hela totalförsvaret behöver stärkas. Skogsbränder och extremväder som har påverkat livsmedelsproduktionen har tidigare visat på problem och utretts. Det är viktigt att vi agerar på de rekommendationer som ges, så att Sverige står bättre rustat inför nästa kris. För den kommer – även om vi inte vet hur den ser ut eller vilken form den kommer att ta.

Det är inte bara brist på skyddsutrustning och vissa läkemedel som vi i kristider behöver åtgärda. Tillgången på kemikalier för vattenrening och avlopp har också visat sig kunnat bli bristfällig. Sverige behöver därför öka sin självförsörjningsgrad rejält. Vi behöver ha en högre beredskap och stärka totalförsvaret så att försörjningen av vår befolkning säkras – inte bara med sjukvårdsartiklar och skyddsmateriel utan också med livsmedel, drivmedel, medicin och kemikalier etc. Beredskapsplanen för det ovan beskrivna väcker självklart frågor, exempelvis vilket underlag regeringen utgått från när man under rådande coronakris menar att man har fullgod försörjning av kemikalier för rening av dricksvatten. Hur länge då?

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och nödvändigt för att bibehålla de grundläggande samhällsfunktionerna i vårt land. För att upprätthålla dricksvattenförsörjning och avloppsrening krävs förutom tillgång till bland annat el och personal också ett antal kemikalier som används i beredningsprocessen vid vattenverken. Vissa kemikalier måste finnas tillgängliga kontinuerligt för att klara av produktionen och leveransen av

ett säkert dricksvatten och hanteringen av avloppsvatten. Under normala förhållanden fungerar kemikalieförsörjningen väl, men den kan påverkas vid svåra eller långvariga störningar i nationella och internationella varuflöden med mera.

Att det finns beredskap för detta är fundamentalt. Det måste upparbetas en ny typ av strategisk plan för lagerhållning på flera olika områden och en bättre samsyn och samverkan mellan myndigheter och näring för att bidra till en fullgod beredskapsplan för Sverige.

Regeringen har under coronakrisen genomgående lagt skulden för sin misslyckade hantering på kommuner och regioner. I denna fråga är det kommunerna som ansvarar för att tillhandahålla va-tjänster som en del av den kommunaltekniska försörjningen. Livsmedelsförsörjningen inkl. dricksvatten är en samhällskritisk verksamhet. Under covid-19-krisen står det helt klart hur viktigt det är att ha en dialog kring dessa frågor med ansvariga myndigheter, branschorganisationer, företag och dricksvattensektorns viktigaste aktörer i arbetet med att ta fram en beredskapsplan.

I ett svar från landsbygdsminister Jennie Nilsson kring beredskap av de kemikalier som behövs till vatten- och avloppsrening hänvisar hon till branschorganisationen Svenskt Vatten som menar att det för närvarande inte råder någon brist eller några leveransproblem för de kemikalier som behövs för vatten- och avloppsrening. Notera för närvarande.

Statsrådet skriver också att i regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Som tidigare har aviserats planerar regeringen att lämna en försvarspolitisk proposition hösten 2020. Propositionen kommer bland annat att behandla den fortsatta inriktningen för det civila försvaret för perioden 2021–2025. Försörjningstryggheten avseende kemikalier för dricksvattenproduktion är en betydelsefull fråga i den kommunala kontinuitetsplaneringen och i planeringen inom såväl krisberedskap som civilt försvar.

Dricksvattenförsörjning är en av våra viktigaste samhällsfunktioner och behöver skyddas. Nyheten om hur en hackare tog sig in i Floridas vattenförsörjningssystem den 5 februari 2021 och hur denne terrorist på kort tid lyckades öka halten av ett möjligt farligt ämne väckte förmodligen frågan hos många om hur Sverige står säkert mot liknande angrepp.

I en rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) konstateras bland annat: ”Det är därför för svenskt vidkommande tillrådligt, att i planering för hanteringen av en livsmedelsförsörjningskris, inte i någon högre grad räkna med stöd i form av livsmedel från EU.” Som om det inte är illa nog visar coronakrisen att sårbarheten och den bristande solidariteten länder emellan finns på flera andra områden än livsmedel. FOI:s uttalande kopplat till vår låga självförsörjningsgrad visar att Sveriges situation är sårbar.

Regeringen hänvisar till utredningar och inriktningar. Vi anser inte att det är be- tryggande. En beredskapsplan för att säkra försörjningen av dricksvatten- och avlopps- kemikalier borde vara på plats redan nu.

Marléne Lund Kopparklint (M)

Betty Malmberg (M)